

Izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne.

Uredništvo in upravnništvo
»Zarje«
v Ljubljani,
Dalmatinova ulica številka 3.

Sprejemajo se le frankirani dopisi. Rokopisi se ne vračajo.

Proletarci vseh dežel,
združite se!

ZARJA

Socialistično glasilo.

Posamezna številka stane 1 Din.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom 4 Din mesečno. Za Nemčijo 5 Din., za drugo inozemstvo in Ameriko 6 Din.

Reklamacije so poštnine proste.

Oglasi po dogovoru.

V Ljubljani, v soboto dne 1. julija 1922.

Ne demagogija, resno delo vodi k zmagi!

K obletnici ustave.

Kdo se danes ne spominja s trpkostjo velikih pričakovanj, ki smo jih ob prevratu stavili v novo državo? Takrat so cene padle, blaga je bilo v izobilju in lahkomiselni narod je s pijačo in petjem slavil zmago narodnosti. Ustanovila se je „narodna vlada“, ki jo je ljudstvo sprejelo in priznalo z nekakim tihim plebiscitom. Ta narodna vlada se je lotila z navdušenjem in precejšnjim optimizmom ureditve naše državnosti. Če ni imela potrebne izkušnje, se ji ne more zameriti, pač pa je pokazala dobro voljo in se je trudila, da opraviči zaupanje, ki ga ji je izkazoval narod.

Nato je prišlo zedinjenje kraljevstva SHS. Narodna vlada je podala demisijo in dobili smo v Belgradu ministristvo s Protičem in Korošcem, v Ljubljani pa „deželno vlado“. Njene člane je po nasvetu ministristva imenoval — regent. Kakor v ministristvu tako so bile tudi v deželni vladi zastopane vse tedaj obstoječe stranke. Soglasje med strankami pa je bilo bolj navidezno in se je nesoglasje čimdalje bolj kazalo na zunaj. Intrigam in očitnim sporom so sledile ministrske krize in sporedno z ministrskimi krizami tudi krize v deželni vladi. Deželna vlada v Sloveniji ni bila več izraz ljudske volje, temveč samo plod vsakokratne politične konstelacije v začasnem narodnem predstavništvu. Ljudstvo v Sloveniji je takrat izgubilo svoj neposreden vpliv na sestavo svoje deželne vlade. Reakcija je pričela dvigati glavo in pokazali so se znaki korupcije. Proletariat pa so začeli potiskati v ozadje. Ko je ob Jurjevem leta 1920 potrkal proletarijat na vrata Ljubljane, mu je takratna vlada zabranila vhod in ga je pozdravila s svincem. To je storila vlada z odobravanjem klerikalne in demokratske stranke. „Slovenec“ in „Slov.Narod“ nista nikdar prej in nikdar pozneje tako soglašala, kakor tiste dni. „Jutra“ takrat še ni bilo. V tem času je izgubila vrednost našega denarja svoje ravnotežje in je draginja začela rasti. Tolažili so nas pa, da bo bolje, ko dobimo ustavo.

Pred enim letom, na Vidov dan, smo dobili ustavo. Ustava ni bila iskreno sprejeta, temveč samo odglasovana. Ustava ni izraz večine ljudstva, z njo ne soglašajo niti Hrvati, niti Slovenci in mnenja smo, da tudi ne Srbi. Dobila ne bi bila niti formalne večine, če bi ne bili za težke milijone kupili Muslimanov, tega najreakcionarnejšega elementa v naši državi. Z ustavo pa seveda tudi proletarijat ni bil zadovoljen. Minilo je od takrat že eno leto, vrednost denarja pada dalje, draginja narašča neprenehoma in gospodarski in upravni kaos v državi je vedno večji. Nade na izboljšanje razmer, ki nam ga naj bi prinesla ustava, so se izkazale za ničeve, zoper proletarijat pa so se začela samo nova preganjanja in reakcija je izpodkopala že osemurni delavnik.

Ustava nam obeta tudi likvidacijo dosedanje Slovenije, ki se je po prevratu takorekoč spontano rodila

na razvalinah prejšnjih kronovin Štajerske, Kranjske in Koroške. Zedinjena Slovenija je bil ideal vse domače politike od leta 1848 dalje; ta ideja se je ukoreninila v ljudstvu in zato ni ob prevratu naletela na nikakršen odpor. Ustava pa hoče Slovenijo likvidirati in razdeliti in je v svrhu likvidacije odpravila prejšnjo deželno vlado ter ustanovila „pokrajinsko upravo“.

Tako smo dobili pokrajinskega namestnika. Narodna vlada je bila predstavnik ljudske volje, deželna vlada je bila predstavnik vladajoče politične stranke, pokrajinski namestnik pa je samo še predstavnik kralja in nekega nam tujega srbskega radikalnega kroga. On nima zaslobe v nobeni domači stranki in vodi svojo osebno politiko in politiko kraljevega dvora. Pod njim se je zgodilo nasilstvo, da je bil razpuščen občinski svet ljubljanski brez tehtnega razloga, na popolnoma nezakonit način pa upravni odbor mestne hranilnice. Novih volitev pa še do danes ni razpisal, čeprav je ob svojem nastopu obljubil spoštovanje zakona in objektivnost. Svojo objektivnost dokumentira na ta način, da na pr. v majhnih stvarih ugodi časih tudi komunistom, če gre za rešitev tega ali onega krotkega komunista izpod policijskega nadzorstva, ali socialistom, na pr. v vprašanju oprostitev kolkov, v resnici pa zastopa interese „pridobitnih“ krogov demokratskih, klerikalnih in nemških. Tako imamo danes v Sloveniji oseben, precej absolutističen režim, ki utegne še dalje časa trajati. Draginja pa med tem rase neprestano.

Sicer pa nam ustava za bodočnost tudi nič dobrega ne obeta. Dobiti imamo dva „velika župana“, enega za mariborsko, enega pa za ljubljansko oblast. To bosta dva birokrata, ki bosta hlapčevsko servilna napram ministru policije, napram ljudstvu pa brezčutna, tako, da je res prava profanacija, če se bosta imenovala s ponosnim starim samoupravnim naslovom velika župana.

Danes, ob prvi obletnici ustave se proletarijat vprašuje, kaj mu je storiti. Ali naj poskušamo razbiti to državo? Tega nočemo, ker smo jo sami pomagali ustvarjati. Ali naj poskusimo upostaviti sovjete? Tega za sedaj še nočemo, ker ne moremo s to ubogo, izčrpano zemljo delati eksperimentov. Ali naj pričakujemo rešitve od parlamenta? Tega ne moremo, ker naš parlament je za vsako akcijo nesposoben in funkcionira samo še kot glasovalni stroj. Edina rešitev je v zedinjenju proletarijata v eno fronto. Zedinjen proletarijat bi bil dovolj močan, da bi mogel uveljaviti svojo voljo v državi, v parlamentu, pokrajini, okraju in občini. Zedinjenje pa ne sme biti samo navidezno, temveč iskreno in odkritosrčno. Bodi odkrito povedano, da predpogoji za enotno fronto mogoče danes še niso podani, mi socialisti pa se hočemo s svoje strani truditi, da odstranjamo vse zapreke, ki bi ovirale zedinjenje proletarijata.

ga delavstva ni bilo urejeno, zato so prihajali v mestno službo večinoma le elementi, kateri drugod niso mogli dobiti službe ali pa so stopili v mestno službo le v najskrajnejši sili.

Okolo Božiča 1921. leta niso bile plače 28 do 40 kron v mestni službi nobena redkost. Jasno je, da je bilo treba urediti ne le prejemke mestnega delavstva, temveč delavcu, ki hoče posvetiti svoje sile komuni, zagurati tudi vse človeške in državljan-ske pravice, ter ga kolikor možno preskrbeti za starost, onemoglost in slučaje nesreče.

Da se pomore delavstvu vsaj hipno do končne ureditve, je sklenila večina občinskega sveta, da se prejemki delavstvu zvišajo za 25% in izplača ob Božiču enkratni nabavni prispevek. Ob tej priliki konstituirani delavski odsek se je na predlog socialističnega kluba proglašil permanentnim z nalogo, da izdela **službeni red za mestno delavstvo**.

Odsek je pooblastil dva večinska člana, da izdelata načrt službenega reda.

Pri razpravi o službenem redu so pokazali demokrati člani odseka popolno neinteres in omalovaževanje s tem, da se sej ali sploh niso udeleževali ali pa pri razpravljanju zagovarjali le svoj interes, ter vedno poudarjali, češ, sedaj bodo pa drugi delavci zahtevali iste ugodnosti in posledica bo draginja, itd. Seveda je to mogoče le pri ljudeh, ki jim je interes lastnih podjetij bolj pri srcu, kot pa socialne naloge občine.

Končno pa se je vendarle sprejel službeni red za mestno delavstvo, ki ureja kompetenco in pogoje za sprejem, vsebuje določila o trajanju delavnega časa, o nagradi za čezurno in nočno delo. Dalje določa splošne dolžnosti in pravice, garantira delavcem popolno kadijsko svobodo in uvaja zaupniški sistem. Daje delavcem možnost, da dobé ob potrebi predujme in določa dopuste. Za slučaj odpusta, ki je mogoč le pod gotovimi pogoji, ima po tem službenem redu delavec pravico do odpravnine.

Najvažnejši je pa oni del službenega reda, ki ureja starostno preskrbo, preskrbo onemoglih, vdov in sirot. Dasi službeni red ni popoln, vendar večina v obč. svetu tudi na tej ledini zasadi la lopato, a naloga bodočega občinskega sveta bo, da dela naprej in izpopolnjuje, ker, pošteno urejeno službeno razmerje mestnih delavcev ni le v interesu delavcev, temveč tudi v eminentnem gospodarskem interesu mestne občine same, kateri ne more biti vseeno kakšne sodelavce ima.

Iz socialističnega kluba je izšel tudi predlog za organizacijo **socialno preskrbstenega referata** na mestnem magistratu. Vse dosedanje socialno delo mestne občine je obstajalo skoraj izključno le v izplačevanju, onih v zadnjem članku navedenih minimalnih podpor. Ubožni referat je funkcioniral le slabo, iniciativnega dela pa sploh nismo nikoli opazili. Ker pa ima občina velike socialne naloge, katerih izvršitev zahteva dobro urejen aparat z mlajšimi agilnimi uradniki, je bil stavljen predlog, da se tak referat organizira. Danes je referat osnovan in gotovo bo ob dobrem vodstvu in kontroli občinskega sveta pokazal v kratkem lepe uspehe.

Za časa županovanja s. Periča na ljubljanskem magistratu je draginja v celi državi enormno rasla in se-

veda rase še danes. Dasi danes že vsakdo ve, da je iskati vzroke naraščajoči draginji v kapitalističnem gospodarstvu sploh in v naši državni upravi posebej, vendar ni to oviralo demokratskega časopisja, da je uganjalo z **aprovizacijo** in draginjo prav ogabno demagogijo.

Ironija je, da se morajo danes baviti z aprovizacijo občine v državi, ki je devetdeset odstotkov agrarna, kot je Jugoslavija. Politika današnjih vladnih mogotcev pa je ustvarila v državi položaj, da je prehrana pasivnih krajev kot Dalmacije, Bosne in Slovenije ogrožena, posebno v zimskih in pomladnih mesecih.

Vprašanje nastane, je-li so v danem položaju posamezne občine v stanu preskrbeti zadostno **dobrih in cenih** živil. Trdim, da je danes možnost preskrbe skrajno dvomljiva, če ne docela nemogoča. Demokrati so prav radi v svojem časopisju in v občinski zbornici poudarjali kako dobro je aprovizacija funkcionirala in so si šteli to v svojo zaslugo. Temu pa nikakor ni tako. Med vojno so se vršile **rekvizicije** v senci avstrijskih bajonetov in ob določenih cenah. Država pa je prispevala k prehrani. Danes je položaj bistveno drugačen. Rekvizicij ni več in v državi je proglašena **svobodna trgovina**. Vlada pa je vrhutega sklenila pospeševati **izvoz** z vsemi močmi.

Z novimi razmerami je nastal za občine v aprovizačnem vprašanju povsem nov položaj. Občina sedaj ne more računati več na državno pomoč ter je pri eventuelnih nakupih življenjskih potrebščin popolnoma odvisna od tržnih in valutnih razmer, torej od špekulantov in izvoznicarjev, ki diktirajo cene. Vlada je pri tem ne le povsem pasivna, temveč izvoznicarje še podpira. Vsak nakup za aprovizacijo je tedaj v teh razmerah riskanten in občina utegne prav lahko utrpeti prav občutno **izgubo**.

Zaradi teh razmer ni bilo mogoče večini v občinskem svetu v aprovizačnem oziru beležiti uspehov, ktere je mestno prebivalstvo želelo. Vendar se je tudi tukaj napravilo nekaj z nakupom masti, jajc, moke in premoga. Obenem pa je občinski svet potom intervencij, vlog in resolucij opozarjal ponovno vlado na nevzdržen položaj v aprovizačnem oziru. Na osebno intervencijo župana v Belgradu, je obljubil poljedelski minister Pucelj, da bo dovolil uvoz goved in žita iz Rumunije, toda do uresničenja teh obljub ni prišlo. Ključ do rešitve aprovizačnega vprašanja mest in delavskih centrov ima v rokah vlada, ker ga ima vlada, je pa tako dobro spravljen, da nikdar ne pride v rabo. Kjer ni volje tudi ni dejanj.

V aprovizačnem vprašanju Ljubljane prihaja močno v poštev tudi dejstvo, da je prejšnja liberalna večina vse obstoječe aprovizačne nprave razpustila in odpravila. Dopustila je, da se je za bagatelo prodala vnovčevalnica za živino, opustila mestno pekarno in aprovizačni referat, tako da ni imela večina v novem občinskem svetu prav nikakšnih pripomočkov. Obnovitev in ustanovitev aprovizačnih ustanov bi bila združena z milijonskimi stroški. Iz tega dejstva je razvidno, kako kratkovidno je takrat gospodarila z obstoječimi ustanovami in opremo za aprovizacijo večina v občinskem svetu. Ako bi bila demokratska večina vse tiste nprave le ohranila občini, bi te danes pomenile velikansko imetje. Omenimo še, da je bila med vojno

Delo v ljubljanskem občinskem svetu.

II.

Kakor preskrba ubožcev, tako je bilo tudi vprašanje **službenega razmerja mestnega delavstva stvar**, kateri ni posvečala bivša liberalna ve-

čina prav nikakršne pozornosti in važnosti. Mestni delavec, kot delavec sploh, je bil v očeh liberalnih mestnih očetov človek druge oziroma tretje vrste, ki prihaja v poštev le pri volitvah. Službeno razmerje mestne-

občini na ponudbo tudi nekdanj Kančeva parna pekarna po ugodni ceni. Tudi to priliko je takrat občina zamudila. V tako zavoženi aprovizacijski politiki, ko so cene tako silno nara-

sle, večina zadnjega občinskega sveta ni mogla storiti več, ker zija v občinski upravi povsod potreba novih naprav in uredieb.

O samoupravnih financah.

Z zakonom o oblastni in sreski samoupravi se je ustanovila podlaga za samoupravo. Njeno področje obsega v glavnem javna dela (gradba cest, mostov, lokalnih železnic, reguliranje potokov itd.), deželno kulturo (pospeševanje poljedelstva, živinoreje, vinogradništva, sadjarstva, gozdarstva itd.), ustanavljanje lastnih gospodarskih podjetij, skrb za dobrodelne zavode (bolnišnice, hiralnice, zdravilišča itd.), skrb za človekoljubne in socialne naprave, pospeševanje obrti, industrije in zadrugištva, sodelovanje pri pospeševanju prometa in pri strokovnem šolstvu itd.

Zakon daje sicer prevelik vpliv na samoupravo velikim županom in sreskim poglavarjem, ki bodo birokratski uradniki ter bodo morali zastopati zahteve vsakočasne vlade, ne pa koristit prebivalstva. Vendar to hišo vsaj deloma popravlja določba, da o nesoglasjih med samoupravo in državnimi organi odločajo neodvisna sodišča (namreč državni svet oziroma upravno sodišče) in da samouprava ne bo brezpogojno odvisna od vsake strankarske vlade.

Glavna napaka samoupravnega zakona pa obstoji v tem, da ne rešuje primerno vprašanja o samoupravnih financah. Zato je opravljena bojazen, da bo vsako smotreno delovanje naših samoupravnih enot za nedogleden čas obrezuspešno zaradi pomanjkanja sredstev. Imeli bomo samoupravo samo na papirju.

Samoupravni zakon našteva kot redne dohodke oblasti oziroma srezov dohodke iz imovine, iz lastnih podjetij, naprav in zavodov, iz samostojnih davkov in taks in iz doklad na državni davek, kot izredne dohodke pa prejemke za prodano imovino, državne podpore in dotacije, darila in volila, posojila in — nepričakovane dohodke.

Naše oblasti in naši srez, kakor jih je ustanovil zakon o razdelitvi dr-

žave, pa nimajo nikake lastne imovine in nobenih lastnih podjetij in iz teh virov še dolgo ne bomo dobivali nobenih dohodkov. Ker tudi od daril in volil ter od nepričakovanih dohodkov ni pričakovati posebnega uspeha, in si tudi iz podpore iz države, ki v ta namen obljublja 15% čistega dohodka iz državnih gozdov, rudnikov in drugih imovin, ne obetamo mnogo, ostanejo kot edini viri novi davki in pa nove doklade na državne davke. Ker je pa bujna fantazija naših državnih fiskalistov posegla že po vseh predmetih, iz katerih se da iztisniti kaj davka, tudi od novih davkov in taks ne pričakujemo mnogo. Ostanejo nam torej samo še doklade na državne davke. Tako bomo dobili na itak že dovolj visoke državne davke poleg občinskih doklad še sreske doklade in oblastne doklade. Davkoplačevalci pa bodo kleli novo samoupravo, ki jim bo podvojila ali potrojila davke. Če si pa oblasti in srezzi ne bodo upali določiti visokih doklad, bodo pa ostali brez sredstev in ne bodo mogli izpolnjevati svoje naloge.

Kot dopolnilo samoupravnemu zakonu nujno potrebujemo finančnega zakona, ki bo ustanovil občinam, okrajem in pokrajinam lastno finančno kompetenco. Prepustil naj bi jim predvsem realne davke, kakor zemljiški davek, hišne davke, ki se po naših mislih v celi državi itak še dolgo ne bodo mogli izenačiti. Od drugih davkov, na pr. od dohodnine, pridobnine itd., naj bi jim odkazal gotov odstotek. Doklade na državne davke pa naj bi po možnosti popolnoma odpravil itd.

Dokler nimamo takega finančnega zakona, ki bi jasno in trdno določal finančno območje države, oblasti, sreza in občine, si ne moremo misliti uspešnega delovanja naših samouprav.

Naši krščanski socialci.

Med „Delavskimi Novicami“ in „Novim Časom“ se je vnela polemika o razrednem boju. „Delavske Novice“ oponašajo krščanskim socialcem, da skušajo služiti proletarijatu in kapitalistom, „Novi Čas“ pa to ogorčeno zanika in pozivlja socialiste in komuniste, naj opuste svoje materialistično naziranje in naj sprejmo načela krščanske npravnosti, češ, da se bo potem takoj storila enotna fronta proletarijata na vsem svetu!

Mi socialisti imamo nekaj sodrugov, ki so pozitivni katoličani, mnogo imamo takih, ki ne hodijo k maši in ne prejemajo zakramentov, imamo pa tudi očitne priglašene brezverce, ki so pa zvesti sodruzi in tudi moralno ne žive slabše od povprečnih krščanskih socialcev. Če bomo prestopili h krščanskim socialcem, ali moramo te svoje dobre zveste so-

druge zapustiti, ali jih smemo tudi s seboj pripeljati? Ali se ne bi skandaliziralo naše dobro katoliško ljudstvo na deželi, če bi slišalo, da so se pojavili med krščanskimi socialci, ki so vendar važen del katoliške stranke SLS, tudi slabi katoličani, luterani in celo očitni brezverci. Šalo na stran! Priznajte raje, da je **katoliško** naziranje, ki je globoko zasidrano v našem kmetskem ljudstvu, tisti temelj, na katerem sloni moč SLS. Vaše „krščanstvo“ je pa prazna beseda, pod katero vsakdo razume, kar hoče. SLS so spravili do veljave **duhovniki** polpretekle dobe s svojimi nebesi in peklom, deloma pa tudi z vztrajnim in požrtvovalnim delom med ljudstvom na deželi. Ob veljavo jo pa spravljajo sedanji novodobni duhovniki, ki letajo v kratkih sukničih po deželi in prodajajo svoj kr-

ščanski socializem. Jedro SLS je trdnjši kmet, ki sedaj še noče biti socialist. Raje bo zbežal od vas k samostojnejšem. Zdi se nam, da ima z vašega klerikalnega stališča prav Aleš Ušeničnik, ki propagira solidarizem, ne pa razrednega boja. Saj iz katoliške stranke ne morete izbaciti svojih fabrikantov in podjetnikov, ki so pa dobri katoličani. Katoliška cerkev je vesoljna in ni namenjena samo proletarijatu. Ušeničnik je dosle-

den, nedosledni so pa tisti vaši krščanski socialni teoretiki, ki spravljajo v sklad socializem s klerikalizmom. Nedosledni so, čeprav simpatični, ker mislijo menda pošteno, dasi naivno. Če bodo dobili premoč, bodo še razbili SLS. Temu seveda nimamo ničesar ugovarjati. Verjetneje je pa, da pojdejo v Kanoso. Mogoče pa pridejo celo — k nam ali pa h komunistom!

Spor med socialisti v Italiji.

Rimski poročevalec poroča z dne 15. junija berlinskega „Vorwärtsu“ o sporu, ki se je že dalje časa pojavljal v taktičnih vprašanjih med parlamentarno frakcijo in načelstvom socialistične stranke v Italiji. Strankino načelstvo in parlamentarna frakcija presojata današnji politični položaj različno. Strankino načelstvo meni, da se morajo proti vedno naraščajočemu fašizmu in njega nasilstvu, ki uničuje strokovne organizacije, in ga streti, ker je hlapec najhujše reakcije. Parlamentarna frakcija pa meni, da je mogoče proti fašizmu stvoriti izdatno silo le, če se vzame vlado v zaščito pred nazadnjaškimi elementi. Da bi pa mogli podpirati tako ministrstvo, ki bi hotelo streti fašizem, bi se moralo frakciji dovoliti glasovati za tako ministrstvo, kar v zmislu sklepov milanskega strankinega zbora danes ni mogoče.

Ko so začetkoma tega meseca fašistovska nasilja dosegla v pokrajini bolonjski vrhunec, je sprejela parlamentarna frakcija s precejšnjo večino resolucijo Zirardinijevo, katera zagovarja podpiranje vlade, ki bi jamčila za povratek k zakonitostim, in sicer na podlagi nedavnega sklepa glavne konfederacije dela v tem zmislu. Na podlagi te resolucije se je najprej posvetovalo strankino načelstvo ter sklenilo, da zasliši strankin svet.

Strankini svet se je o tem vprašanju posvetoval, presojal, če je fašistovsko gibanje in ogrožanje strokovnih organizacij res ustvarilo položaj, da bi bilo treba opustiti intransigentne sklepe zadnjega strankinega zbora ali ne, ter je končno to vprašanje v dolgi resoluciji zanimal. Resolucija, ki nosi Serratijevo ime, izjavlja, sklicevaje se na sklep strankinega zbora, da bi sodelovanje vedlo proletarijat v roke reakciji, grajanje parlamentarne frakcije kakor tudi votum konfederacije dela (strokovne centrale) ter zahteva pospešene akcije za združitev proletarijata.

Resolucija strankinega sveta izreka, da je parlamentarna frakcija le orodje socialistične stranke v zakonodajni korporaciji, ki nima pravice

prikrojevati strankino taktiko, marveč se le ravnati po njej. Za resolucijo je glasovalo 12 članov, proti 6, vzdržalo se je glasovanje 5 članov. Stvar bi bila s tem rešena, če bi se bila sklepu podredila tudi konfederacija dela in parlamentarna frakcija v celoti.

Konfederacija dela ni odvisna od stranke; v zvezi sta si med seboj stranka in konfederacija le s pogodbo glede delitve dela, po kateri pripada politično delo stranki, strokovno gospodarsko pa konfederaciji. Iz tega razloga pravi konfederacija, da je naloga stranke, da varuje strokovne organizacije proti političnim napadom fašizma. Sedaj se bo vršila še konferenca strokovnega sveta dne 3., 4. in 5. julija v Genovi, ki bo sklepala o tem, ali se naj vzdržuje dalje pogodba s stranko ali ne, ker je strankin svet odklonil stališče konfederacije dela.

Parlamentarna frakcija je prišla s tem v težek položaj. Na volilce se ne more obrniti, ker so mnenja v obeh organizacijah različna. Odločila se je za jako kočljivo stališče, proglasila se je za avtonomno na predlog Zirardinija, ter izjavila, da bo o tem izjemnem položaju poročala strankinemu zboru. Za ta predlog je glasovalo 33 poslancev, 14 proti, 3 niso glasovali. Manjšina je obenem izjavila, da ostane v parlamentarni frakciji, dokler se nova taktika ne bo izvajala, v slučaju izvajanja pa bi izstopila in pričela javen boj proti večini frakcije.

V nasprotju sta si tukaj desno in lev okrilo. Eno krilo čuti nasilstvo, je ogorčeno nad krvjo in razbijanjem proletarskih organizacij, drugo krilo se pa boji kakršnegakoli sodelovanja z reakcionarno buržoazijo ker bi s tem intransigentni proletarski boj trpel na ostrini. Obe vprašanji sta važni, obe odgovorni. Levica meni, da je fašizem malenkost, za katero se ne izplača žrtvovati prestiž stranke; desnica pa se boji, da pride zaradi pasivnosti ob uvel, ker se zaveda svoje sedanje moči.

Na vse te dogodke je tudi strankino načelstvo sklenilo sklicati strankin kongres, ki bo rešil taktični spor.

POLITIČNI PREGLED.

Šaljivo „Jutro“. Šaljivi listi nosijo navadno označbo „šaljivi list“, „humoristični list“ itd. „Jutro“ pa pravi, da je dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko. Ker je „Jutro“ dnevnik vladne mladoliberalne klike, ki je živelo iz virov bank na račun

kosumentov, je naravno, da hvali vse, kar zagovarja vladna večina. Tega mu res ne zamerimo. Toda smešnost, do katere se je povzpel ta dnevnik ob priliki umora nemškega zunanega ministra dra. Rathenaua, je pa simbolična. Mi obsojamo vse take

LISTEK.

Po F. Hanuschu: Maksim Svetlič:

Pozna sreča.

Ob poletnem večeru je bilo; v času, ko imajo tudi posli prosto in to seveda ni kmalu, temveč šele pozno zvečer. Na vasi je vladal mir, le s polja je bilo čuti narodno pesem, ki so jo pele vračajoče se žanjice.

Pod staro lipo ob vaški mlaki sta sedela Marjanica in Peter. Molče sta sedela kot bi pozabila drug drugega.

Zamišljen je vlekel Peter svoj vivček in opazoval, kako se kopljejo zvezdice in luna v mlaki. Marjanica pa je držala roke v naročju ter se igrala s prsti. Pogledala je večkrat od strani Petra, ki pa teh pogledov očividno ni opazil, ker ni na nje reagiral.

„Tem goskam neumnim, bo že še prešlo veselje do petja,“ prekine Marjanica molk.

„Pusti, naj pojo, dokler so mlade, vsaj bodo imele še itak dovolj prilike okusiti gorje in skrbi, če se že mlade ne obesijo,“ odgovori Peter, ne da bi genil.

„Da, če bi bila vedela, kako se me bo godilo v življenju, prav gotovo bi se bila obesila, bi napravila vsaj konec tem težavam,“ pravi Marjanica. Petru se izvije pri teh besedah globok vzdih.

„Ti gotovo nimaš prav nobene ljubezni več do mene, ker sicer ne bi mogla tako govoriti.“

„Ljubezen — ljubezni ne manjka.“ In v dokaz za to besedo mu položi roko na ramo.

„Toda, povej mi sam, kaj pa ima va midva od življenja? Ko sva se spoznala, sem imela sedemnajst, ti pa

dvajset let. Oba sva bila prepričana, da se v kratkem poročiva in ustvariva lastno ognjišče. Danes imam jaz sedemindeset, Ti pa štirideset let, pa sva še vedno tam, kjer sva bila. Ti si hlapec, jaz dekla in prav nobe-nega upanja ni, da bo kdaj drugače. Vsaka ptica ima svoje gnezdo, vsaka zverina primerno skrivališče in pribežališče, kjer more uživati ljubezen in vzgajati svoj zarod. Le posel je obsojen, da mora jesti celo življenje tuj kruh in biti poslušen in pokoren vsem muham tujih ljudi.“

Marjanica si obriše s predpasnikom solze in položi glavo na Petrovo ramo.

Peter jo objame preko pasu rekoč: „Nikar ne plakaj, Marjanica; tudi jaz sem si vse drugače zamišljal in nikdar nisem verjel, da prav nič ne postanem v življenju?“

„Ne očitaj si tega,“ odgovori Marjanica in ga pogladi s svojo žu-

ljavo roko po zagorelem licu. „Ampak mene jezi le to, da so vse moje tovarišice že omožene, da imajo svojo hišo ali vsaj svojo sobico, kjer morejo deliti z možem veselje in žalost, vzgajati svojo deco, ki naj jim bo v podporo na stara leta.“

„Ti pa nočeš otroka!“ jo prekine Peter skoraj očitajoče.

„Kot dekla otroka! Ne, tisto pa ne! Da bi morala gledati, kako sujejo tuji ljudje moje dete sem in tja ter ga psujejo s pankrtom? Ne, tega ne bi mogla prenesti, rajši ubogega črvička takoj zadavim.“

„Danes imaš pa čudne misli, Marjanica!“

„Čudne misli, praviš? Tebi se zde te misli čudne, ker jemlješ vse nekako lahkomišljeno in menda prav nič ne misliš, kaj bo z nami na stara leta. Dokler delaš in garaš, si že dober kmetu, ko pa ne boš mogel več, pa hajdi v ubožnico. Pogledj Gričarje-

atentate, toda, če so se dogodili imamo pravico označiti možnost duševnega razpoloženja, ki jih je povzročil. Drašković, pravi „Jutro“, je bil žrtev reakcije iz istih razlogov kakor v Nemčiji Erzberger in Rathenau. Po našem mnenju je bil Erzberger bolj žrtev eksaltiranega monarhista, Rathenau, pred vojno monarhist, pa kot jaka gospodarskopolična osebnost, ki se je postavil res z vso svojo silo v službo nemške republike, žrtev velike nemške denarne in monarhistične buržoazije. Pri nas pa pri atentatu na Draškovića ni mogoče govoriti o takih razlogih, ker naša vlada sama pospešuje ves čas najhujšo reakcijo. Vse pridobitve z ozirom na socialno zakonodajo in demokratizem po preobratu so značile lep napredek. In te pridobitve, neglede na gospodarsko politiko in razne afere, je demokratsko radikalna vlada, katere član je bil tudi Drašković, bistveno in znatno poslabšala. Odpravila je osemurni delavnik, uveljavila zakon o zaščiti države, uvedla večinski volilni red, absolutistični vladni režim itd. Tu Drašković kot naslednik narodnih vlad, simbol reakcije, tam buržuji, ki so se postavili v službo napredka v republiki. — In „Jutro“ farba čitatelje, da so to enaki — junaki.

Minister g. dr. Gregor Žerjav je demisioniral, ali zaradi bolezni ali zaradi afere z Jadransko banko, o tem listi še nič ne poročajo. Značilno za mladodemokratsko stranko je pa vsekakor, da je klika žrtvovala tega moža, v katerega je zaupala, stavila vanj vse nade in ga smatrala kot heroja svoje stranke. Tudi mi priznamo, da je Žerjav politična sila, ki se ne straši sredstev in žrtev, ki pa tudi v svojem agresivnem postopanju ni izbirčen v sredstvih, ki jih porablja za doseg svojih namenov. Ta njegova lastnost je slabost, ki je demokratski stranki največ škodovala na ugledu. Žerjav je centralist. Njegov ideal je centralizem, toda ne iz svojega prepričanja, marveč zgolj iz sovraštva do klerikalizma in z ozirom na še precejšnjo moč demokratske stranke izven Slovenije, je hotel, da služi strankam, ki jim je najbližje. Dalekoviden in lojalni politik ni bil dr. Žerjav nikdar, zato — pravijo celo njegovi pristaši — je imel pri vsem svojem početju nesrečo. Radovedni smo le, če bo vlada tudi sprejela njegovo demisijo.

Komu leze „Jutro“ v čreva? V četrtek poroča „Jutro“ z vidnim veseljem, da je minister Hribar z ozirom na pohujšanje uradništva drugih denarnih zavodov reduciriral draginjske doklade vslužbencem mestne hranilnice ljubljanske ki jih je večina ljubljanskega občinskega sveta dovolila, za 50%. To je znatna oškodba. Pred nekaj tedni je pa „Jutro“ hujskalo na razpust občinskega sveta in upravnega odbora hranilnice, češ, da slabo gospodarji. Takrat je namreč upravni odbor hotel nekaj milijonov naložiti plodonosneje, kakor so naloženi v raznih bankah, v prid občine in nameščencev. Sedaj hoče „Jutro“ pokazati krivca — Hribarja ter se prikupiti oškodovanemu uradništvu. Politično taka igra ni dobro zamišljena. Skoraj bi zopet rekli, da je otroško naivna.

vega Naceta, poprej jim je delal kot živina, sedaj pa berači od hiše do hiše in skupno s psi je svoje kosilce.“
Petje žanjic je že davno utihnilo. V mlaki so žabe pričele svojo ljubezensko pesem, zaljubljeni par pod lipo pa so obletavale svetlikajoče kresnice.

„Poglej, Ti govoriš kot, da sem jaz vsega kriv, da se ne moreva poročiti in si ustvariti lastno gospodinjstvo. Sama dobro veš, da to ravno tako želim kakor Ti, toda, vsaj veš. Kaj nama je dejal župan: „Kaj se bodo berači ženili, mari zato, da se beračija poveča? Pa nama je odrekel dovoljenje.“

„Greh in sramota je, da župan tako govori,“ vzklikne Marjanica. „Bog ni dejal: Bogatini, pojdite in množite se, pač pa velja ta rek za vse ljudi in menda sva tudi midva med njimi.“

Nemškega zunanjega ministra dr. Rathenaua so v Berlinu ustrelili, ko se je peljal z avtomobilom dne 24. t. m. v zunanje ministrstvo. Pripeljal se mu je naproti avtomobil, zadel namenoma v njegov avto in v zmedbi so zločinci dali iz avtomobila na Rathenaua šest revolverskih strelcev ter ga usmrtili. Rathenau je hotel rešiti gospod. problem Nemčije, kar ni ugajalo vsenemcem in težki industriji. Tudi v Genovi in pri pogodbi z Rusijo je odločeval Rathenau. Odtod sovraštvo.

Protestna stavka v Nemčiji. — Umor zunanjega ministra pomeni akcijo monarhističnih elementov. V Nemčiji uživajo monarhisti izredno svobodo, zato so pripravili nov poizkus za vpostavitve monarhije. Z ozirom na to je vlada proglasila v Nemčiji obsedno stanje in delavske organizacije so se zedinile na poldnevno protestno stavko in eventualno tudi na oboroženo obrambo republike. Monarhisti razpolagajo v Nemčiji z velikimi silami, s kapitalom, vojaštvom in uglednimi osebnostmi (Ludendorff, Hindenburg i. t. d.), kar pa ne bo motilo proletarijata, da parira nameravani napad s primernimi protiukrepi.

Razvoj Rusije. V zadnjih tednih so listi mnogo pisali o bolezni Lenina. Napovedovali so že njegovo smrt. Na Lenina se je izvršil pred dvema leti atentat ter so njegovo življenje baje ogrožale posledice atentata. Druga verzija pa pravi, da je Lenin zaradi velikega duševnega napora izčrpan ter da je duševno oslabil. Najnovejša poročila pa zopet preključujejo vsa ta poročila ter objavljajo, da se zdravje Leninu naglo boljša ter da bo že v nekaj tednih popolnoma ozdravel. Iznajdljivo časopisje je poročalo tudi, da je za slučaj Leninove smrti, določen triumvirat, ki prevzame začasno sovjetsko vlado. Leninovi nasledniki bi bili v tem predsedstvu Kamenjev, Stalin in Rikov, ki so vsi pristaši praktičnega revizionizma boljševiških problemov. Značilno je pri tem, da ni med temi možmi ne Čičerina ne Trockega, ki so javno dokazali svojo spretnost v politiki, pač pa so določeni za triumvirat možje, ki delajo praktično v upravi ruske republike. Vse to so znamenja, ki kažejo, da je tudi notranja organizacija Rusije že močna ter da o porazu sovjetske ruske vlade ni mogoče govoriti in ga tudi nihče ne pričakuje, čeprav se ošabna zahodna Evropa še vedno repenči in pripravlja, kako bi zadala Rusiji udarec, ki bi jo pogubil in izročil eksploataciji antantnega kapitala. Konsolidacija Rusije se vrši polagoma. A vrši se. V sovjetskem absolutizmu se je polagoma in natihoma razvijala politična in gospodarska orijentacija. Napake, ki so se vršile in eksperimenti, ki so nemogoči z ozirom na svetovno gospodarstvo, na katero je vezano tudi narodno gospodarstvo Rusije, se bolj in bolj orijentira vsmeri, da vzpostavi take odnose do svetovnega trga, brez katerega ne bi mogla izhajati. Ruska revolucija je napravila epohalen preokret doma, potisnila je razvoj Rusije daleč naprej, in če mora sedaj tudi nasloniti utrditev svojega narodnega gospodar-

stva na kapitalistično družbo, ki vlada okolo nje, je vendar sad te revolucije ogromen, tako ogromen, da ga danes niti preceniti ne moremo, ker nam ni znana notranja uredba republike, ki ga pa lahko tembolj

občudovali, ko Rusija svojo gospodarsko in organizatorično notranjo silo realizira in pokaže svetu, kaj zmora duševno in fizično krepak nadstomilijonski narod združen v svobodomiselni republiki.

Neobzirnost napram železničarjem.

Interpelacija sodr. Jos. Kopača na 79. seji Narodne skupščine.

Gospod predsednik! Dne 18. februarja t. l. sem predložil gospodu ministru saobračaja interpelacijo, v kateri sem navedel vse tiste predloge, ki jih je stavil koalicijski odbor v imenu železničarjev, in sicer:

1. Enkratni nabavni prispevek vsem železničarjem v višini mesečne plače z vsemi dodatki. Isto toliko za delavce na železnici.

2. Plače naj se zvišajo za 50 odstotkov.

3. Osoobju naj se podeli službena obleka.

4. Izdela naj se službena pragmatika s sodelovanjem železničarjev.

5. Upokličejo naj se v službo radi štrajka odpušteni železničarji, če se jim ne more nič drugega očitati kakor to, da so štrajkali.

6. Priznajo naj se železničarske organizacije.

Na to interpelacijo, dasi je preteklo že tri mesece, nisem do danes dobil odgovora od gospoda ministra saobračaja. Interveniral sem osebno pri njem, naj hitro odgovori, ker je tu preko 1500 železničarjev na cesti, ki so po dvajset in več let pošteno služili železnici in vplačevali v železniški fond za slučaj penzije iz svojega žepa denarne prispevke. Ta denar se je enostavno pobral, železničarje se je vrglo na cesto in oni se nahajajo sedaj že tri leta v največji bedi.

DNEVNE VESTI.

Vabilo na naročbo „Zarje“. Danes je izšla peta številka „Zarje“. Sodrugi in javnost sploh uvideva, kako nujno je bil potreben naš tednik. Zaradi tega kar najnujnejše vabimo vse sodruge in organizacije, da poskrbe za razširjenje „Zarje“. Imamo še nekaj števk od početka v zalogi, s katerimi radi postrežemo vsem novim naročnikom. Tiste pa, ki prejamejo „Zarjo“, prosimo, da takoj, ko prejmejo prihodnjo številko, kateri bomo priložili pošne položnice, nakažejo naročnino. Sodrugi pa, ki imajo več znanstva med sodrugi, naj nam pošljejo naslove sodrugov, da jim pošljemo „Zarjo“ na ogled.

Nevarnost glede vzdrževanja bolnic. Že v zadnji številki „Zarje“ smo poročali, da za vzdrževanje bolnic v Sloveniji vlada ne da dovolj sredstev na razpolago. Razni dobavitelji ne marajo več kreditirati bolnicam, ker so že čez glavo zadolžene. Ljubljanska bolnica prejema na dvanajstih mesečno 640.000 kron. Oskrbnino, ki jo plačujejo stranke pa sprejema finančna direkcija ter izplačuje na račun določenega prispevka države iz teh dohodkov. Mesečna potreščina bolnice poleti pa znaša 1.171.000 K. Dr-

žavni prispevek je določen po cenah leta 1919. Pozneje ni bilo časa za nov proračun, tako da se računa na dan za vsakega bolnika le 30 K, kar ne zadošča niti za golo hrano, kaj pa še drugi stroški: premog, voda, plin, elektrarna, lekarna, zdravilni pomočki, perilo, obojbe itd. Isto, kar velja za deželno bolnico v Ljubljani, velja za blaznico in druge dobrodelne zavode. Za blaznico prispeva država za bolnika le 15 K na dan, mesečna dvanajstina znaša za ta zavod le 180.000 K. Naravno je, da se ti zavodi zadolžujejo če hočejo sploh poslovati. Deželna bolnica ima nad 5 milijonov kron dolga, blaznica pa nad poldrugi milijon. V takih razmerah dobrodelni zavodi ne morejo izpolnjevati svoje naloge. Nikogar pa ni, ki bi uvidel ta socialni greh. Pred preobratom so bili ti zavodi v upravi deželnega odbora, oziroma deželnih zborov, sedaj so podržavljeni. Država pa bo te zadolžene in obubožane zavode v doglednem času prepustila oblastnim upravam, ki bodo brez sredstev. To so lepe perspektive za bližnjo bodočnost!

Zakon o stanovanjih. Novi zakon o stanovanjih bo stopil v veljavo dne 1. januarja 1923. Stanovanjske bede seveda ne bo odpravil,

„Mislim da,“ odvrne Peter.

Sita sem službe in zahtevam, da začneš misliti, kako prideva že enkrat iz te večne ljubezni do ženitve.“

Peter se popraska za ušesi in škilil postrani na Marjanico; ko pa vidi nje resni obraz, pravi: Bom videl, kaj se da storiti, mogoče pa le pojde kako.

„Marjanica, vrata bom zaprl,“ se oglasi moški glas iz bližnje hiše.

„Gospodar kliče. Zdrav, Peter!“

„Zdrava, Marjanica.“

Stisneta si roke ter odideta vsak svojo pot.

Zlezel sem z lipe, kjer sem, sedeč na veji, bil primoran prisluškovati tej žalostni zabavi.

Po petindvajsetih letih sem imel zopet posla v tej vasi.

Bilo je predpustom.

Mrzlega zimskega jutra sem prišel mimo vaše cerkvice. Pred cer-

kvice je stala velika gruča žensk starih in mladih. Vse so radovedno zrlke k vratom, kakor bi pričakovale, da pride iz cerkve papež in jim podeli svoj blagoslov.

Baš sem hotel nadaljevati pot, ko se odpro cerkvena vrata in iz cerkve prihaja prav čuden svatovski izprevod. Stara ženica z nagubanimi obrazom, belimi lasmi in upognjeno postavo, oprta z eno roko na palico, z drugo pa na istotako starega možička, ki se je tudi opiral na palico.

Bila sta siromašno, a čedno oblečena in zrla sta z zadovoljstvom na čakajoče radovedneže. Zeleni venček, ki ga je nosila nevesta, se je kaj čudno podal na maloštevilne sive lasse; ženin pa je nosil zelen šopek v gumbnici.

Par siromašno oblečenih starih ženic so jima bili svatje.

„To je pa menda zlata poroka?“ vprašam v bližini stoječo žensko.

„O ne, to je stari Peter s svojo Marjanico; danes sta se šele poročila.“

Začudil sem se temu odgovoru. Skoro mehanično me je potegnil za seboj izprevod, hotel sem videti, kje sta dobila svoj dom Peter in Marjanica, ki sta morala tako dolgo čakati na zakonsko srečo.

Svatje so šli po vasi in spremjli so jih radovedneži ter delali neokusne dovtype. Mimo vseh kmečkih hiš, kjer sta služila in živila težko življenje brez veselja in dobrot, so hodili. Na koncu vasi pa svati zavijejo v malo borno hišico.

Ko pridem do hišice, čitam na njej z velikimi črnimi črkami napis — „Občinska ubožnica“.

temveč bo dajal samo dovolj povoda za razburjanja in prepire med najemniki in hišnimi posestniki, ker je v važnih točkah nejasen. Nove-mu zakonu nedostaje do sedaj pravilnika, ki bo obsegal določbe o praktični uporabi zakona. Želimo, da bi ta pravilnik čimprej izšel in da bi nam dal podlago za čim smotrenješo uporabo novega zakona.

Pojasnilo. Na naš članek „Občinske volitve v Ljubljani“ nam je poslal vladni komisar obvestilo, da se bodo občinske volitve vršile v nedeljo dne 22. oktobra 1922, torej ne v petek 20. oktobra.

Davčni vijak. Direktnih davkov je prejela država od 1. septembra do 30. aprila 1922 le 116 milijonov dinarjev. Trošarina in takse same pa bodo znašale letos nad eno milijardo. Iz tega je približno razvidno kako ogromni so indirektni davki, ki obremenjujejo neimovite sloje, do čim plačujejo v primeri z davčnimi dohodki bogatini le neznatne vsote.

Finančni minister Kumanudi je v proračunski debati povedal, da je bilo odpuščenih iz državne službe 9996 oseb pri redukciji uradništva.

Važno za konsumente! Ljubljanski mestni tržni urad je z ozirom na draginjo in slabe razmere izdal sledeče odredbe: 1. Kdor je nervozen naj ne hodi po mestu, kadar vozijo avtomobili; 2. poglej točno, če nima avto kakega znaka; 3. kadar vozi mimo tebe avto, nosi klobuk v roki. Kdor se pregreši zoper te odredbe, pride pod jurisdikcijo mestnega tržnega nadzornika, ki bo sodil takoj na licu mesta. — Komar.

Pogreb pisatelja Podlimbarskega Franc Maselj se je vršil v soboto iz Narodnega doma v Ljubljani ob velikanski udeležbi ljubljanskega občinstva. Truplo Maselja so prepeljali iz Polkave v Avstriji v domovino. Njegov najboljši, jako realistični roman je Gospodin Franjo.

Kaj je s kopališkimi vlaki? Lani je uvedla kopališke vlake južna železnica, državna pa je šele septembra iskala informacije, kaj naj napravi. Južna železnica je dovolila tudi letos uvedbo teh vlakov, državna pa mora še študirati vprašanje. Torej, le več primernih vlakov na Posavje proti severu in severozhodu, ki se bo zadnji nekoliko kesneje vračal — pa bo velika skrb z glave. Izplača se.

Tamburaški zbor Sploš. del. izobraževalne zveze „Svoboda“ priredi v soboto dne 1. julija t. l. koncert v Narodni kavarni. Začetek točno ob pol 9. uri zvečer. Vstop prost.

Atentator Stejič, ki je bil obsojen zaradi atentata na kralja Aleksandra na smrt, je pomiloščen na dvajsetletno zaporno kazen.

Znat se mora... „Delavski list“ od minule petka in za njim „Jutro“ sta priobčila dolge klobase o razmerah, ki baje vladajo pri ljubljanski okrajni bolniški blagajni. Pisec člankov v obeh listih, ki je dobro znan, je eden in isti — bilo bi zoper njegov značaj, če bi pisal resnico. Mož zavestno laže in izkrivlja dejstva z namenom, da bi oblatil sodruha Kocmurja. Toda prepričan naj bo, da bo blato odletelo nazaj in padlo na tiste, ki so od sodr. Kocmurja zelo zelo daleč. Kolikor smo poučeni, ni preiskava, ki se je pravkar končala, sodr. Kocmurju dokazala prav nobene krivde, ki mu jih „Delavski list“ in „Jutro“ podtikata.

Proces proti socialnim revolucionarjem v Moskvi je senzacija do-godek. Za zagovornike so prišli v Moskvo trije zagovorniki, ki so pa končno odložili zagovorništvo in od-potovali (med njimi Liebknecht in Vandervelde), ker jim je sodna uprava onemogočila stvarno zastopstvo. Ob odhodu zagovornikov so bile v Moskvi velike demonstracije za zagovornike. Ruska vlada jih je označila za špijone zahodnega kapitala.

Iz Cerkelj na Dolenjskem. V zelo prometnem kraju leži naša vas. Mimo vasi teče reka Krka, čez katero do danes ni bilo mostu. Mučili so se ljudje in živina na trhljem brodu. Kadar je na vođa precej narasla, sploh ni bilo mogoče priti z ene strani na drugo. Kako je to nekaj hudega, razume

vsakdo, ki ve, da imajo prebivalci z levega brega Krke vsa svoja drva na desnem bregu Krke in da imajo prebivalci z desnega brega večino svojega polja na levem bregu rke. Torej promet čez Krko je pozimi in poleti neprestan. — In danes? — Danes pa že bolj z veseljem obrazom gledamo v bodočnost, gradi se namreč nov most. Sicer bo lesen — hrastov, a bolje nam bo služil, kot marsikje najlepši zidan. Zrtve za most — stal bo namreč 800.000 K — je prevzelo ljudstvo na svoje rame. Dasi semintja posamezniku primanjkuje denarja, toda za most bodo pa dali vsi — razen par trmoglavcev — zelo zelo radi. G. podjetnik — vsa čast mu — je obljubil, da bo most do 1. avgusta t. l. gotov. — Okoličani, ki boste tudi deležni do-brot tega mostu, Vas pa prosimo, da ne od-podite brez daru naših pooblaščenecv, ki bodo prišli prositi pomoči. Zahtevajte po-oblastilo! — Odbor za gradbo mostu čez Krko pri Cerkljah, sredi meseca junija 1922.

Dosledni centralisti. IDS je centralizirala tudi administracije svojih listov. Glavni administrator je Dr. Žerjav, ki bobna za vse pravoverne liste vkar ubogo gmajno.

Sodrugi! Ostanite zvesti svojim organizacijam in delajte v njih!

Kulturni vestnik.

Rdeči pilot, mesečnik prevratne mladine za duhovno revolucijo, je izšel in stane posamezna številka samo 2 dinarja. V njem išče mlada umetniška generacija novih potov in se hoče naslanjati na socializem. Iz prve številke se da sklepati, da hoče ta pisateljski krog (Podbevšek, Ravnikarjeva, Cerkvenik, Seliškar) resno slediti svojemu umetniškemu zvanju. Gotovo bodo še napredovali. Nekatere stvari so dovršene, na pr. Seliškarjev „Rudnik“, pred katerim se naj skrje Aškerčeva pesem o pre-mogu, dasi je tudi Aškerc imel precej socialnega čustva.

Socialni vestnik.

Stavka knjigovezov v Ljubljani je pričela v sredo. Mnogo pogajanj in vlog na knjigoveško zadrugo je napravila organizacija, toda demokratsko vodstvo zadruga mojstrov je z vzorno virtuoznostjo onemogočalo sporazum. Sramotno plačujejo knjigoveški mojstri svoje delavstvo. Stavko vodi Zveza grafičnih delavcev, ki bo gotovo vse storila, da zlo-mi trmo hujskaških petelinov.

Prometna stavka v Avstriji se je končala na podlagi dogovora, ki jamči uslužbenstvu priboljške sporedno z draginjo v zmislu moderne-ga zakona. Delavstvo je ustavilo stavko z ozirom na dogodke v Nem-čiji.

Mednarodni kongres lesnih delavcev se je vršil na Dunaju od 12. do 15. junija. Kongresa mednarodne unije lesnih delavcev se je udeležilo 43 delegatov kot zastopnikov 28 zvez. Iz tajniškega poročila posnemamo, da je imela unija leta 1919. 759.850 članov, čeprav so iz interna-cionalne izstopili francoski stavbinski in lesni delavci, ki so šteli 115.000 članov, da osnujejo svojo internacio-nalo. Prispevek se je določil na 10 holandskih goldinarjev na 1000 članov. Dosedanji izvršilni odbor je bil zopet izvoljen.

Iz stranke.

Konferenca v Mariboru. V nedeljo dne 25. junija so sklicali sodrugi v Mariboru okrožno konferenco. Na njej so se zedinili, da ustanove oblastno organizacijo, ki bo sodelovala z drugo oblastno organizacijo, če s ta osnuje. Konferenca je odločno obsojala metode sedanjega pokrajinskega odbora ter sklenila, da izda čimprej zopet svoj tednik „Enakost“. Soglasno se je izjavljala konferenca i za enotno fronto proletarijata ter napovedala odločen boj proti vsakomur, ki bi hotel sejati razdor v vrstah tamkajšnjega proletarijata. Za odobritev teh sklepov zaprosi organizacija pri glavnem odboru. Poleg organizacijske reso-

lucije so bile sprejete tudi politične resolucije proti volilnemu redu in reakcionarni zakonodaji.

Glasovi naših prijateljev.

Naglica ni dobra. V „Napreju“ se je razkoračil s. Valentin Lebič nad „Zarjo“ in nad dopisom iz Maribora, v katerem pravi dopisnik, da je bil poslan iz Celja v Maribor neznan človek z resolucijo, ki je pa mariborski stavbinski delavci niso hoteli sprejeti. Na Lebičevo poslano v „Napreju“ pripominjamo: S. Lebič je dobil resolucijo, ki denuncira in vsebuje nesresničnosti, v Celju. Dolžnost Lebičeva bi bila, da bi se bil prej o resničnosti vsebine resolucije sam prepričal, kar pa ni storil, marveč je slepo veroval svojim naročiteljem in zagovarjal resolucijo v Mariboru. Mariborski sodrugi so resolucijo odklonili, ker je denuncijantska. Na drugi strani pa zopet sodr. Lebič v poslanem na prav denuncijatoričen način po krivici dolži mariborskega sodruga, ki ni z dotičnim dopisom v „Zarji“ v nikakršni zvezi. To je nečedno podtikanje, do katerega se sodrug ne sme nikdar spozabiti. — Čigava šola je ta „morala“? Slab profesor, ki tako vzgaja socialiste!

„Naprej“ hvali v „Napreju“ so-drug Čebular iz Celja, „Zarjo“ pa graja. Menimo, da to poročilo zado-stuje.

Komu, naj se zaupa? Podpisani odbor Osrednjega društva lesnih delavcev protestira proti pisanju „Napreja“, v katerem se bivšemu predsedniku sodr. Zoretu med vrsticami očita okoriščanje in se ga postavlja na sum ter s tem ves prejšnji odbor, predvsem pa kontrolo, ki je skoro vedno ista, češ, da je na račun organizacije prišel do tega, da bo enkrat zidal svojo hišo. Pribijamo, da Zoré ni pri organizaciji zaslužil niti vinarja, temveč je vedno odklanjal še one dijete, ki so mu po pravih pripadale. Da je bil in je še pri mizarjih spoštovan, priča to, da so ga isti hoteli na vsak način tudi za naprej izvoliti za predsednika, kar pa je odklonil, ter je bilo temu največ vzrok to, ker so mu podobni ljudje, kakor je dr. Rezač, ki se ne upa s pravim imenom podpisati svojih dolžitev, ampak se skrivna za hrbtno odgovornega urednika, metali polena pod noge. Da, čutimo socialistično, toda obrekovanje naših najboljših sodrugov v socialističnem listu se nam zdi umazan osebni boj, katerega bi se pač morali izogibati. Gospodu dr. Rezaču pa povemo, da ima sodrug Zoré pri nas še vedno mnogo, mnogo več zaupanja, kakor pa vsa uprava „Napreja“. — Osrednji odbor društva lesnih delavcev.

Resolucija zagorske organizacije. Včeraj (18. junija) se je vršil pri nas sestanek vseh članov polit. organiziranih v skupini SSJ v Zagorju na zahtev pokrajinskega izvrš. odbora. Navzočih je bilo tudi nekaj sodrugov iz Trbovelj in Hrustnika. Sestanek je trajal od treh popoldne pa do sedmih zvečer. Predmet razpravi je bil ljubljanski prepir med sodrugi v časopisju in izključitev posameznikov iz stranke. Debata je bila jako ostra ter je konferenca končno sprejela naslednji resoluciji:

„Zbrani člani politične organizacije skupine SSJ v Zagorju sklenejo dne 18. junija t. l. na svojem sestanku, da je razkol v socialističnih vrstah v Ljubljani vreden obsojanja, ker mu je vzrok več osebno kot politično sovraštvo. Konferenca se ne strinja s taktiko ljubljanskega socialističnega časopisja ne na eni ne na drugi strani, ker škoduje tako medsebojno prerekanje delavskemu razredu na ugledu kakor tudi na razvoju stranke. Aktivno sodelovanje s temi sodrugi v Ljubljani je na eni kakor na drugi strani tako dolgo nemogoče, dokler se sami sporazumejo in varujejo v časopisju dostojnost. Zagorski sodrugi pa ostanejo zvesti člani svoje krajevne organizacije in svoje-mu socialističnemu prepričanju ter bodo zadostili dolžnostim, ki jim jih nalaga organizacija, v polnem obsegu.“

Nadalje je bil sprejet predlog, ki naproša krajevni odbor, da predlaga pokrajinskemu izvrševalnemu odboru, da skliče strankin svet kakršnega predvideva strankin statut, da bo razpravjal in sklepal o sedanji taktiki pokrajinskega odbora ter da eventualno sklene sklicanje strankinega zbora.

Oba predloga sta bila sprejeta soglasno. Dostaviti moramo še k predlogu in resoluciji, da ima resolucija edini namen, preprečiti, da bi hodili ti dve skupini, ki se v Ljubljani prepirata, delati zmede v Zagorje. Zagorski sodrugi imajo preveč izkušnje z Ljubljano, zakaj tudi oni nesrečni komunizem je prišel iz Ljubljane po enaki poti kakor se hoče zanesi prepričati. Drugi predlog pa ima namen, doseči sporazum in skupno delovanje v Ljubljani, in sicer se mora doseči to skopno delovanje na podlagi strankinega statuta. Kdor pa bi se po njem ne ravnal, naj gre kamor hoče, ter ga naj časopisje pusti pri miru. Naše časopisje naj bo dostojno, socialistično ter naj opušča vsakršna osebna napadanja.

Krajevni odbor v Zagorju.

K temu poročilu smo prejeli šeta-le dopis:

Cenjeno

uredništvo „Zarje“

v Ljubljani.

Zgoraj navedeno poročilo in sklepe smo poslali v priporočenem pismu dne 19. t. m. uredništvu „Napreja“, ki ga pa do danes ni objavilo. Ne maramo izrekati na tem mestu graje, ker lahko vsak čitatelj sam sodi o tem, v kakšnih rokah je sedaj list „Naprej“ ter koliko upošteva člane. S tem, da noče objaviti sklepe, ki niso naperjeni proti nikomer, so gospodarji „Napreja“ samo dokazali, da hočejo biti diktatorji in kdor ne kloni in ne molči, se ga izključiti in blati direktno in indirektno. Omeniti moramo še, da je „Naprej“ 20. t. m. prav lažljivo poročal, da v Zagorju ni bilo shoda, čeprav sta ss. Koren in Brnot, zadnji celo dve uri, na zagorskem shodu govorila. — Pozdrav!

Podpis.

Tiskovni sklad „Zarje“.

IV.	
1. Dva sodruga, Tržič	320 K
2. Kopač Josip, poslanec, Beograd	400 „
3. Neimenovani, Ptuj	80 „
4. Neimenovani, Maribor	100 „
5. Neimenovani, Studenec pri Mariboru	60 „
6. Železničar, Maribor	60 „
7. Antikričač, Maribor	40 „
8. Antikorupcionist, Maribor	40 „
9. Živela „Zarja“! Maribor	30 „
10. Za resnično čistost stranke! Studenci pri Mariboru	50 „
11. Neimenovani, Pobrežje pri Mariboru	40 „
12. Občinski svetovalec, Maribor	40 „
13. Rdečkar, Tezno pri Mariboru	30 „
14. Družba Kocmurjevcev v Veliki kavarni, Maribor	150 „
15. Sodrugo prav resne sorte nam je treba, Maribor	40 „
16. Mariborčan Zarjanom v pomoč	60 „
17. Odžagana veja, ki zeleni Maribor	40 „
18. Da bo prej zrak čist, Maribor	40 „
19. Starin, Maribor	60 „
20. Somišljenik, Ruše pri Mariboru	20 „
21. V spodbudo, Maribor	20 „
22. Mariborčan s pozivom, da naj prispevajo tudi drugi	80 „
23. Ker je Kopač šel med Zarjane, Maribor	20 „
24. Kisovarjevci, Maribor	80 „

Skupaj . . . 1800 K

Hvala vsem darovalcem!

Sodrugi, spominjajte se pri vsaki priliki tiskovnega sklada „Zarje“! Zneske je pošiljati na naslov: uprava „Zarje“, Ljubljana.

Naročajte „ZARJO“!

Izdajatelj in odgovorni urednik dr. L. Perič. Lastnik Konzorcij „Zarje“. — Tiska tiskarna J. Blasnik naasl. v Ljubljani.